

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande av ramavtalet om ett vittomspännande partnerskap och samarbete mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Indonesien, å andra sidan, och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att riksdagen ska godkänna ramavtalet om ett vittomspännande partnerskap och samarbete mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Indonesien, å andra sidan, samt lagen om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen.

Partnerskaps- och samarbetsavtalet är till karaktären ett blandavtal, där bestämmelserna delvis hör till medlemsstaternas och delvis till Europeiska unionens behörighet. Avtalet ersätter samarbetsavtalet från 1980 mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Sydostasiatiska nationernas förbund (Association of Southeast Asian Nations, ASEAN) å andra sidan. Avtalet innehåller bestämmelser om formerna för det politiska, ekonomiska och sektorsvisa samarbetet och syftar till att få i gång ett vittomspännande samarbete och en dialog mellan Europeiska unionen och Indonesien inom områden av ömsesidigt intresse. I och

med avtalet inleder avtalsparterna ett samarbete i anknytning till migration, mänskliga rättigheter och rättsliga frågor och åtar sig att samarbeta för att förhindra spridningen av massförstörelsevapen och för att bekämpa terrorism och internationell brottslighet, narkotika och penningtvätt. Avtalet innehåller bestämmelser inom området för handel och investeringar och parterna kommer överens om att samarbeta bland annat kring finansieringstjänster, beskattning och tullar, industripolitik och små och mellanstora företag, immateriella rättigheter, vetenskap och teknologi, energi, trafik, miljö och naturresurser, utbildning, kultur och hälsa.

Avtalet avses träda i kraft den första dagen i den månad som följer på den dag då den senare parten har underrättat den andra parten om att de nödvändiga nationella godkännandeförfarandena har slutförts. Lagen avses träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft vid en tidpunkt som fastställs genom förordning av statsrådet.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	3
1	INLEDNING
.....	3
2	NULÄGET
.....	3
2.1	Avtals- och handelsförbindelserna mellan Europeiska unionen och Indonesien
2.2	Avtals- och handelsförbindelserna mellan Finland och Indonesien
2.3	Bedömning av nuläget.....
3.....	MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN
.....	4
4.....	PROPOSITIONENS KONSEKVENSER
.....	4
4.1	Ekonomiska konsekvenser.....
4.2	Konsekvenser för myndigheterna
4.3	Konsekvenser för miljön
4.4	Samhälleliga konsekvenser.....
5.....	BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN
.....	5
5.1	Beredningen inom Europeiska unionen.....
5.2	Beredningen i Finland
DETALJMOTIVERING.....	7
1. AVTALETS INNEHÅLL OCH FÖRHÅLLANDE TILL LAGSTIFTNINGEN I FINLAND	7
.....	7
AVDELNING I: Art och räckvidd	7
AVDELNING II: Samarbete i regionala och internationella organisationer.....	7
AVDELNING III: Bilateralt och regionalt samarbete	7
AVDELNING IV: Samarbete när det gäller handel och investeringar.....	7
AVDELNING V: Samarbete inom andra områden.....	8
AVDELNING VI: Institutionell ram.....	9
AVDELNING VII: Slutbestämmelser	9
2	LAGFÖRSLAG
.....	10
3.....	IKRAFTTRÄDANDE
.....	10
4.....	BEHOVET AV RIKSDAGENS SAMTYCKE OCH BEHANDLINGSORDNING
.....	10
4.1	Behovet av riksdagens samtycke.....
4.2	Behandlingsordning
LAGFÖRSLAG.....	13

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Europeiska unionens (EU) råd bemyndigade i november 2004 kommissionen att förhandla med Thailand, Indonesien, Singapore, Filippinerna, Malaysia och Brunei om enskilda ramavtal om partnerskap och samarbete för att ersätta samarbetsavtalet från 1980 som har utgjort grunden för samarbetet mellan EU och de sydostasiatiska länderna. Den nya generationens ramavtal syftar till att reagera på utmaningarna i tiden, och beträffande partnerskaps- och samarbetsavtalet med Indonesien (Partnership and Cooperation Agreement), nedan kallat avtalet, har i synnerhet frågor i anknytning till säkerhet, migration, inre ärenden och mänskliga rättigheter stått i fokus. Det här var det första partnerskaps- och samarbetsavtalet som förhandlades fram mellan EU och dess medlemsstater, respektive de sydostasiatiska länderna, varefter EU och dess medlemsstater har förhandlat fram ett motsvarande avtal också med Filippinerna och med Vietnam. Förhandlingarna om ett partnerskaps- och samarbetsavtal är under arbete med Singapore samt med Malaysia och Thailand.

Avtalet med Indonesien är ett vittomspännande blandavtal med både EU och dess medlemsstater som avtalsparter. Målet är att föra en allomfattande dialog och att öka samarbetet inom flera områden av ömsesidigt intresse. Avtalsparterna inleder samarbete i anknytning till migration, mänskliga rättigheter och rättsliga frågor, för att förhindra spridningen av massförstörelsevapen och bekämpa terrorism och internationell brottslighet, narkotika och penningtvätt. Avtalets bestämmelser om demokratiska principer och respekt för grundläggande mänskliga rättigheter, om minskning av massförstörelsevapen och om bekämpning av organiserad brottslighet och korruption är väsentliga element i avtalet och överträdelse av dem är ett avtalsbrott förenat med ett särskilt samråds- och sanktionsförfarande.

Avtalet inbegriper mål beträffande handel och investeringar och undanröjande av hinder som gäller dem. Avtalet omfattar samarbete också inom följande områden: turism, finansiella tjänster, skatter och tullar, makroekonomisk politik, industripolitik och små och medelstora företag, informationssamhäl-

let, vetenskap och teknik, energi, transport och transportsäkerhet, utbildning och kultur, miljö och naturresurser, inbegripet den marina miljön, skogsbruk, jordbruk och landsbygdsutveckling, samarbete på det marina området och på fiskeområdet, folkhälsa, livsmedelssäkerhet, djurhälsa, statistik, skydd av personuppgifter, samarbete för modernisering av statlig och offentlig förvaltning samt immateriell äganderätt.

Avtalet med Indonesien kan bedömas ha stärkande inverkan på en god samhällsstyrning, demokratin, civilsamhället och nationalekonomin i Indonesien. Avtalet kommer att öka växelverkan och det konkreta samarbetet mellan EU och Indonesien på många delområden. Det har också fått rollen som förebild för partnerskaps- och samarbetsavtalen som utarbetas med andra länder i Sydostasien. Genom avtalet kan det uppskattas att EU:s inflytande och synlighet kommer att öka i Sydostasien.

2 Nuläget

2.1 Avtals- och handelsförbindelserna mellan Europeiska unionen och Indonesien

Avtalsbasen för samarbetet mellan EU och Indonesien är samarbetsavtalet från 1980 mellan Europeiska gemenskapen och Sydostasiatiska nationers förbund (ASEAN). Det avtalet innehåller bestämmelser om handels-samarbete, ekonomiskt samarbete och utvecklingssamarbete. Det nya partnerskaps- och samarbetsavtalet som undertecknades den 9 november 2009 ska ersätta avtalet från 1980.

Trots att EU och Indonesien är betydande handelspartner för varandra finns det fortfarande många tillväxtmöjligheter i handeln och investeringarna dem emellan. EU:s export till Indonesien uppgick 2010 till 6,4 miljarder euro, vilket var ungefär en miljard mera än året innan. Även importen från Indonesien ökade från föregående år och uppgick 2010 till 13,7 miljarder euro. Dessutom är EU en av mest betydande investerarna i Indonesien.

2.2 Avtals- och handelsförbindelserna mellan Finland och Indonesien

Finland och Indonesien undertecknade 2006 en förnyad överenskommelse om skydd av investeringar (FördrS 81-82/2008). Övriga bilaterala överenskommelser är avtalet om ekonomiskt, industriellt och teknologiskt samarbete (FördrS 55/1988) och avtalet om skatter (3-4/1989), bägge från 1987.

Handelsutbytet mellan Finland och Indonesien har de senaste åren varit relativt ringa, även om trenden är uppåtående. Utbytet kunde alltjämt ökas i betydande mån. Värdet på hela handeln mellan Finland och Indonesien uppgick år 2010 till 202 miljoner euro, varav exporten till Indonesien utgjorde ca 104 miljoner euro och importen 97 miljoner euro. Hela handelns värde år 2011 uppgick för sin del till 270 miljoner euro, vilket ger en ökning på 33 % från föregående år. Exporten till Indonesien uppgick till ca 130 miljoner euro och importen till 141 miljoner euro. Den faktiska volymen av handelsförbindelserna och de ekonomiska förbindelserna torde dock vara avsevärt större, eftersom merparten av konsumtionsprodukterna och tjänsterna till Indonesien säljs via de finländska företagens fabriker eller verksamhetsställen i andra asiatiska länder.

2.3 Bedömning av nuläget

Förbindelserna mellan Europeiska unionen och Republiken Indonesien har utvecklats längre än vad som avses i samarbetsavtalet från 1980. Det nya partnerskaps- och samarbetsavtalet omfattar flera samarbetsområden och preciserar avtalsparternas åtaganden. Avtalet syftar till att förbättra samarbetsmöjligheterna på det handelsekonomiska området och att ytterligare underlätta utvecklandet av det politiska, regionala och internationella samarbetet. Avtalets avsnitt om samarbete när det gäller ekonomi och handel bär och underlättar för eventuella senare frihandelsförhandlingar mellan EU och Indonesien. Det är till fördel att utöka samarbetet och att utveckla det genom avtal, och avtalet blir en naturlig fortsättning på utvecklingen av förbindelserna mellan Europeiska unionen och Indonesien. Ur politisk synpunkt anses avtalet vara ett betydande steg mot en stärkt roll för EU i Sydostasien bland annat utifrån sådana universella värden som respekt för demokrati och mänskliga rättigheter. Partnerskaps- och samarbetsavtalet har vidare effekter än det tidigare avtalet och förväntas öka

samarbetet, stabiliteten och förutsebarheten i förbindelserna.

Det kan anses ändamålsenligt att Finlands förbindelser till Indonesien regleras genom ett partnerskaps- och samarbetsavtal inom ramen för Europeiska unionen.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

Partnerskaps- och samarbetsavtalet syftar till en allomfattande dialog och till att öka samarbetet inom flera områden av ömsesidigt intresse. Avtalsparterna inleder samarbete i anknytning till migration, mänskliga rättigheter och rättsliga frågor, för att förhindra spridningen av massförstörelsevapen och bekämpa terrorism och internationell brottslighet, narkotika och penningtvätt.

Avtalet inbegriper mål beträffande handel och investeringar och undanröjande av hinder som gäller dem. Avtalet omfattar samarbete också inom följande områden: turism, finansiella tjänster, skatter och tullar, makroekonomisk politik, industripolitik och små och medelstora företag, informationssamhället, vetenskap och teknik, energi, transport och transportsäkerhet, utbildning och kultur, miljö och naturresurser, inbegripet den marina miljön, skogsbruk, jordbruk och landsbygdsutveckling, samarbete på det marina området och på fiskeområdet, folkhälsa, livsmedelssäkerhet, djurhälsa, statistik, skydd av personuppgifter, samarbete för modernisering av statlig och offentlig förvaltning samt immateriell äganderätt.

Propositionen syftar till att inhämta riksdagens godkännande för avtalet. Den innehåller också ett förslag till så kallad blankettlag för att sätta i kraft de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Avtalet har inga omedelbara konsekvenser för statsfinanserna. Målet är att få till stånd en närmare politisk och ekonomisk växelverkan mellan EU och Indonesien och även att inleda samarbete på många olika delområden, däribland handel och investeringar. Avtalet uppskattas ha positiva, om än inte omedelbara ekonomiska konsekvenser för Finland.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

Avtalet har inga direkta konsekvenser för myndigheterna. De uppgifter som möten av gemensamma kommittén och underkommittéerna, inrättade genom avtalet, medför kan skötas med nuvarande personal i enlighet med normal praxis.

4.3 Konsekvenser för miljön

Avtalet har inga direkta konsekvenser för miljön. Miljö omnämns som ett av de områden där avtalsparternas samarbete ska utvecklas. Parterna bekräftar sitt åtagande att främja en hållbar utveckling, till samarbete för att avvärja klimatförändringen och för att nå millenniemålen. Avtalet innehåller en särskild artikel om miljö- och naturresurser med skrivningar om vikten av att bevara naturresurserna och den biologiska mångfalden. Parterna fortsätter sitt samarbete inom ramen för regionala program för miljöskydd och förbättrar samarbetet till skydd av miljön och folkhälsan samt kommer överens om samarbete när det gäller förnybar energi.

4.4 Samhälleliga konsekvenser

Partnerskaps- och samarbetsavtalet erbjuder ramar för en politisk dialog mellan parterna, främjar och stärker tillnärmningen mellan unionen och Indonesien samt bidrar till djupare politiska förbindelser. Strävan med avtalet är att främja samarbetet mellan parterna på flera områden som är ägnade att åstadkomma positiva samhälleliga effekter särskilt i Indonesien. Avtalsparterna förbinder sig till gemensamma principer för att främja demokrati och mänskliga rättigheter samt när det gäller att förhindra spridningen av massförstörelsevapen och att förebygga terrorism. Avtalet kan bedömas ha stärkande inverkan på en god samhällsstyrning, demokratin, civilsamhället och nationalekonomin i Indonesien.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningen inom Europeiska unionen

Avtalsförhandlingarna med Indonesien inleddes under slutåret 2005 och den första officiella förhandlingsrundan fördes i november 2006. Förhandlingar fördes med jämna

mellanrum under 2006. De mest utmanande punkterna i avtalet var som väntat klausulerna om internationella brottmålsdomstolen, bekämpningen av terrorism och i synnerhet förhindrandet av spridning av massförstörelsevapen. Våren 2007 nåddes en samsyn om avtalstexten.

Avtalsförhandlingarna behandlades regelbundet i EU:s arbetsgrupp för Asien och Oceanien och i de ständiga representanternas kommitté. Avtalstexten behandlades i handelspolitiska kommittén och i rådet för utrikes ärenden. Texten godkändes vid de ständiga representanternas kommittés sammanträde i juni 2007 och den skulle undertecknas under sommarens lopp 2007. EU:s flygförbud mot indonesiska flygbolag sommaren 2007 ändrade dock situationen och Indonesien reagerade med att frysa förhandlingsprocessen. Ärendet framskred på nytt sommaren 2009 när EU och Indonesien nådde en lösning avseende flygförbudet och vissa indonesiska flygbolag ströks från förbudslistan. Avtalet paraferades den 14 juli 2009. Rådet fattade beslut om undertecknande av avtalet den 22 september 2009.

Efter att avtalet undertecknats ska det godkännas i varje medlemsstat, i EU och i Republiken Indonesien. Rådet godkänner avtalet på EU:s vägnar efter att ha konsulterat Europaparlamentet.

5.2 Beredningen i Finland

Riksdagen informerades om förhandlingsmandatet den 16 november 2004 med en utredning av statsrådet (USP 30/2004 rd). Den 1 december 2006 kompletterades utredningen med en kompletterande E-skrivelse (E 124/2006 rd), där det gavs uppgifter om hur förhandlingarna framskrider. Den 15 oktober 2009 lämnades det en U-skrivelse (U 66/2009 rd) till riksdagen om kommissionens förslag till rådets beslut om undertecknande av avtalet. Medan U-skrivelsen om undertecknande av avtalet var under behandling förenade sig stora utskottet den 21 oktober 2009 i enlighet med utrikesutskottets ställningstagande med statsrådets ståndpunkt (StUX 123/2009 rd).

Avtalstexten behandlades i handelspolitiska sektionen och sektionen för yttre förbindelser. Regeringspropositionen har beretts vid utrikesministeriet. Propositionen har sänpts på remiss till arbets- och näringsministeriet, fi-

nansministeriet, försvarsministeriet, inrikesministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, justitieministeriet, kommunikationsministeriet, miljöministeriet, social- och hälsovårds-

ministeriet, statsrådets kansli och undervisnings- och kulturministeriet.

DETALJMOTIVERING

1 Avtalets innehåll och förhållande till lagstiftningen i Finland

Ingress. Parterna bekräftar att de förbinder sig till de principer som kommer till uttryck i Förenta nationernas stadga, till principerna om rättsstaten och god samhällsstyrning samt till att motarbeta strafffrihet. Parternas uttrycker sitt åtagande att bekämpa internationell brottslighet och terrorism och erkänner sitt åtagande att förhindra spridningen av massförstörelsevapen och till nedrustning.

AVDELNING I: Art och räckvidd

Artikel 1. Allmänna principer. Det hänvisas till internationella instrument och förklaringar på området demokratiska principer och mänskliga rättigheter. Punkten definieras som en väsentlig del av avtalet. Parterna bekräftar sitt åtagande när det gäller hållbar utveckling, bekämpning av klimatförändringen, millennieutvecklingsmålen och Parisförklaringen om biståndets effektivitet samt principerna om god samhällsstyrning och rättsstaten.

Artikel 2. Samarbetsmål. Samarbetsmålen fastställs. Parterna ska föra en allomfattande dialog och främja ytterligare samarbete sig emellan inom alla områden av ömsesidigt intresse. Parterna strävar efter att upprätta samarbete inom handels- och investeringsrelaterade områden och att undanröja handelshinder. Parterna ska upprätta samarbete i fråga om mänskliga rättigheter och rättsliga frågor, migration, bekämpning av spridningen av massförstörelsevapen, bekämpning av terrorism och gränsöverskridande brottslighet.

Artikel 3 Att bekämpa spridning av massförstörelsevapen. Parterna är överens om att samarbeta för och bidra till att bekämpa spridning av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen och åtar sig att genomföra sina relevanta internationella förpliktelser. Parterna är överens om att denna bestämmelse utgör en väsentlig del av avtalet. Parterna är vidare överens om att främja kommande internationella åtgärder och åtar sig att genomföra dem och att införa effektiva nationella exportkontroller. Parterna ska föra en regelbunden politisk dialog i denna fråga. Om kontroll av produkter med dubbel användning har på unionsnivå utfärdats rådets

förordning (EG) nr 428/2009 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av export, överföring, förmedling och transitering av produkter med dubbla användningsområden. Nationellt föreskrivs det om exportkontroll i lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning (562/1996).

Artikel 4. Rättsligt samarbete. Parterna är överens om att samarbeta i rättsliga frågor och om att de förbinder sig att motarbeta strafffrihet. Parterna ska samarbeta avseende Romstadgan om den internationella brottmålsdomstolen, inbegripet förberedelserna inför ratificeringen och genomförandet av den. Parterna är överens om vikten av en dialog dem emellan när det gäller mänskliga rättigheter.

Artikel 5. Samarbete för att bekämpa terrorism. Parterna bekräftar sitt åtagande att bekämpa terrorism i enlighet med internationella konventioner.

AVDELNING II: Samarbete i regionala och internationella organisationer

Artikel 6. Det konstateras att parterna åtar sig att samarbeta inom ramen för regionala och internationella forum och organisationer.

AVDELNING III: Bilateralt och regionalt samarbete

Artikel 7. Omfattningen av det regionala och det internationella samarbetet läggs fast.

AVDELNING IV: Samarbete när det gäller handel och investeringar

Artikel 8. Allmänna principer. Det bestäms att parterna ska inleda en dialog om bilaterala och multilaterala handelsfrågor. Vidare är parterna överens om att främja utveckling och diversifiering av handeln sig emellan och att underlätta villkoren för marknadstillträde. Parterna är medvetna om att handel spelar en avgörande roll för utveckling bland annat i form av handelsförmånsordningar. Parterna ska främja teknisk kapacitetsuppbyggnad för att utveckla handeln så som avses i artiklarna 9–16.

Artikel 9. Sanitära och fytosanitära frågor. Det bestäms om samarbetet i sanitära och fytosanitära frågor inom ramen för relevanta internationella avtal.

Artikel 10. Tekniska handelshinder. Det bestäms om samarbetet för att undanröja tekniska handelshinder särskilt inom ramen för WTO-avtalet (TBT).

Artikel 11. Skydd av immateriell äganderätt. Parterna är överens om att samarbeta och utbyta information om immateriell äganderätt.

Artikel 12. Underlättande av handel. Parterna är överens om att samarbeta och utbyta information för att underlätta handel.

Artikel 13. Tullsamarbete. Parterna förklarar sig beredda till samarbete i tullfrågor och att överväga att ingå ett protokoll om tullsamarbete inom den institutionella ram som fastställs i avtalet.

Artikel 14. Investeringar. Parterna är överens om en dialog för att underlätta ett ökat investeringsflöde och utveckla ett investeringssystem.

Artikel 15. Konkurrenspolitik. Parterna är överens om att samarbeta inom konkurrenspolitiken inbegripet att införa och tillämpa konkurrensregler och att sprida information.

Artikel 16. Tjänster. Parterna åtar sig att föra dialog angående tjänster.

AVDELNING V: Samarbete inom andra områden

Artikel 17. Turism. Parterna är överens om att samarbeta inom turismen och deras beredskap att upprätta samarbete för att skydda naturarvet och kulturarvet fastläggs.

Artikel 18. Finansiella tjänster. Parterna är överens om att samarbeta när det gäller finansiella tjänster i överensstämmelse med sina behov och inom ramen för sina respektive program och sin lagstiftning.

Artikel 19. Ekonomisk-politisk dialog. Parterna är överens om dialog och ökad öppenhet avseende den ekonomiska politiken och om informationsutbyte i syfte att förhindra skatteundandragande.

Artikel 20. Industripolitiskt samarbete och samarbete kring små och medelstora företag. Det bestäms om industripolitisk dialog och dialog kring små och medelstora företag.

Artikel 21. Informationssamhället. Parterna är överens om samarbete som rör informationssamhället, däribland informations- och kommunikationsteknik.

Artikel 22. Vetenskap och teknik. Samarbetet som gäller vetenskap och teknik omfattar energi, transport, miljö och naturresurser samt hälso- och sjukvård.

Artikel 23. Energi. Parterna ska sträva efter att förbättra samarbetet inom energisektorn i enlighet med en hållbar utveckling. Målet är att diversifiera energiutbudet, förbättra försörjningstryggheten och öka användningen av förnybar energi.

Artikel 24. Transport. Avseende transporter är parterna överens om att samarbeta med särskilt syfte att förbättra gods- och passagerartransporter.

Artikel 25. Utbildning och kultur. Parterna är överens om samarbete inom utbildning och kultur.

Artikel 26. Mänskliga rättigheter. Parterna är överens om att samarbeta för att främja och värna de mänskliga rättigheterna.

Artikel 27. Miljö- och naturresurser. Parterna är överens om att bevara naturresurserna och den biologiska mångfalden i enlighet med sina internationella åtaganden. Parterna fortsätter sitt samarbete inom ramen för regionala program för miljöskydd.

Artikel 28. Skogsbruk. Parterna är överens om att samarbeta när det gäller att bevara skogsresurserna och skogarnas biologiska mångfald samt ett gott och hållbart skogsbruk.

Artikel 29. Jordbruk och landsbygdsutveckling. Parterna är överens om att utveckla samarbetet när det gäller jordbruks- och landsbygdsutveckling.

Artikel 30. Hav och fiske. Parterna ska främja samarbete på bilateral och multilateral nivå när det gäller hav och fiske, i synnerhet för att främja en hållbar och ansvarstagande utveckling och förvaltning.

Artikel 31. Hälsa. Parterna är överens om att samarbeta när det gäller de frågor på hälso- och sjukvårdsområdet som är av ömsesidigt intresse och om formerna för detta samarbete.

Artikel 32. Statistik. Parterna är överens om att harmonisera statistiska metoder och statistisk praxis.

Artikel 33. Skydd av personuppgifter. Parterna är överens om att samarbeta kring skyddet av personuppgifter.

Artikel 34. Migrering. Parterna bekräftar vikten av att med gemensamma ansträngningar hantera migrationsströmmarna mellan sina territorier. Parterna är överens om att inleda en omfattande dialog om alla frågor med

anknytning till migration, däribland olaglig migration, människosmuggling och människohandel samt skydd av dem som är i behov av internationellt skydd. Aspekter rörande migration ska tas med i de nationella strategierna för båda parter ekonomiska och sociala utveckling och båda parter är överens om att beakta humanitära principer när de behandlar migrationsfrågor. Samarbetet mellan parterna genomförs i enlighet med gällande lagstiftning hos parterna.

I artikel 34.3 kommer parterna överens om att återta alla de av sina medborgare som visas olagligen på den andra partens territorium samt om att förse sina återtagna medborgare med lämpliga identitetshandlingar. Återtagandet enligt denna punkt sker inom ramen för samarbetet kring olaglig migration och påverkar inte behovet av skydd för offer av människohandel. Enligt 9 § 3 mom. i grundlagen får finska medborgare inte hindras att resa in i landet och om handlingar för styrkande av rätt att resa finns bestämmelser i passlagen (671/2006). Parterna är överens om att på begäran föra förhandlingar i syfte att ingå ett avtal om återtagande av egna medborgare och medborgare i tredje länder.

Artikel 35. Kampen mot organiserad brottslighet och korruption. Det bestäms om samarbete i kampen mot organiserad, ekonomisk och finansiell brottslighet och korruption i enlighet med internationella förpliktelser. Bestämmelsen utgör en väsentlig del av avtalet.

Artikel 36. Samarbete för narkotikabekämpning. Parterna är överens om att samarbeta i bekämpningen av olaglig narkotika och enas om mål och former för samarbetet.

Artikel 37. Samarbete för bekämpning av penningtvätt. Parternas gemensamma syn på nödvändigheten av samarbete för bekämpning av penningtvätt och på målen för åtgärderna fastställs.

Artikel 38. Det civila samhället. Parterna erkänner det organiserade civila samhällets roll och potentiella bidrag till dialogen och samarbetsprocessen inom ramen för avtalet.

Artikel 39. Samarbete för att modernisera staten och den offentliga förvaltningen. Parterna är överens om att på grundval av en bedömning av särskilda behov, som ska utföras i samråd mellan parterna, samarbeta i syfte att modernisera sin offentliga förvaltning.

Artikel 40. Samarbetsformer. Parterna är överens om resurserna för att uppfylla samarbetsmålen i avtalet. Parterna ska uppmuntra

Europeiska investeringsbanken att fortsätta sin verksamhet i Indonesien.

AVDELNING VI: Institutionell ram

Artikel 41. Gemensam kommitté. Parterna är överens om att inrätta en gemensam kommitté, om medlemmarna i kommittén, hur den ska sammanträda och vilka uppgifter den ska ha, vilka är att övervaka att avtalet fungerar och genomförs väl, att fastställa prioriteringar, att lösa problem som uppstår i samband med tillämpningen eller tolkningen av avtalet och att utfärda rekommendationer till signatarparterna för främjande av målen i avtalet. Det fastställs att gemensamma kommittén får upprätta arbetsgrupper som ska bistå den i dess arbete.

AVDELNING VII: Slutbestämmelser

Artikel 42. Klausul om framtida utveckling. Det registreras att parterna vid behov får ändra avtalet och utvidga samarbetsområdets räckvidd.

Artikel 43. Andra avtal. Det fastställs att avtalet inte ska påverka parternas bilaterala samarbete med Indonesien eller befogenheter att ingå nya partnerskaps- och samarbetsavtal med Indonesien. Avtalets förhållande till åtaganden som respektive parter gör gentemot tredje part fastställs.

Artikel 44. Tvistlösningsmekanism. Det fastläggs bestämmelser om en tvistlösningsmekanism, enligt vilken bägge parter får hänskjuta alla tvister avseende tillämpningen eller tolkningen av avtalet till gemensamma kommittén. Förfarandet då en av parterna inte har uppfyllt något av sina åtaganden enligt avtalet och om förfarandet då en av parterna väsentligen överträder bestämmelserna i avtalet fastläggs. Om någon av parterna anser att den andra parten inte har uppfyllt något av sina åtaganden enligt avtalet, får den vidta lämpliga åtgärder. En part anses väsentligen ha överträtt avtalet vid vägran att erkänna avtalet i strid med folkrätten eller vid överträdelse av en väsentlig del av avtalet.

Artikel 45. Anläggningar. Parterna är överens om att bevilja experter och tjänstemän som deltar i genomförandet av samarbetet de hjälpmedel som de behöver.

Artikel 46. Territoriell tillämpning. Den territoriella tillämpningen av avtalet fastläggs.

Artikel 47. Definition av parterna. Avtalets 'parter' definieras.

Artikel 48. Ikraftträdande och varaktighet. Det bestäms om avtalets ikraftträdande, varaktighet, förlängning och ändringar samt om uppsägning av avtalet.

Artikel 49. Underrättelse. Det fastläggs att anmälan om avtalet ska göras till Europeiska unionens råds generalsekreterare och till Indonesiens utrikesminister.

Artikel 50. Giltiga texter. Giltiga avtals-texter fastläggs.

2 Lagförslag

1 §. Genom bestämmelsen sätts de bestämmelser i kraft som hör till området för lagstiftningen. Nedan i avsnittet om behovet av riksdagens samtycke redogörs det närmare för dessa bestämmelser.

2 §. En ändring av 95 § 1 mom. i grundlagen om sättande i kraft av internationella fördrag trädde i kraft den 1 mars 2012 (1112/2011). Enligt 95 § 1 mom. i grundlagen sätts de bestämmelser i internationella förpliktelser som inte hör till området för lagstiftningen i kraft genom förordning. Om det inte särskilt anges vem som ska utfärda en förordning, utfärdas den med stöd av 80 § i grundlagen av statsrådet. Av den anledningen föreslås att det genom förordning av statsrådet bestäms om sättande i kraft och om ikraftträdande av de bestämmelser i avtalet som inte hör till området för lagstiftningen.

3 Ikraftträdande

Parterna ska godkänna avtalet i enlighet med sina egna förfaranden. Avtalet träder i kraft den första dagen i den månad som följer på den dag då den senare parten har underrättat den andra parten om att de rättsliga förfaranden som är nödvändiga för detta ändamål har slutförts.

Lagen om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen föreslås träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet samtidigt som avtalet träder i kraft.

Avtalet innehåller inte bestämmelser som hör till Ålands lagstiftningsbehörighet och därför behöver samtycke för ikraftträdandelagen inte inhämtas av Ålands lagting. Även om det ingår bestämmelser i avtalet om vissa samarbetsområden som rör områden som hör till landskapets behörighet enligt 18 § i självstyrelselagen för Åland, har avtalsbestämmelserna formulerats så tillvida allmänt och

målinriktat (främst om samarbete, dialog och informationsutbyte mellan parterna), att de inte kan anses inverka på Ålands möjligheter att utöva sin behörighet i enlighet med självstyrelselagen i frågor som hör till dess behörighet.

4 Behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning

4.1 Behovet av riksdagens samtycke

Behörighetsfördelningen mellan Europeiska unionen och medlemsstaterna

Ramavtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Indonesien, å andra sidan, är till sin karaktär ett så kallat blandavtal. Bestämmelserna i avtalet hör antingen dels till medlemsstaternas, dels till unionens behörighet, eller helt till unionens respektive helt till medlemsstaternas behörighet. Riksdagen godkänner enligt etablerad praxis ett avtal av det här slaget endast till den del det hör till Finlands behörighet (t.ex. GrUU 6/2001 rd, GruU 31/2001 rd, GrUU 16/2004 rd, GrUU 24/2004 rd). I artikel 3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF) räknas de områden upp där unionen ska ha exklusiv befogenhet. I artikel 4 FEUF räknas sedan de huvudområden upp där unionen och medlemsstaterna ska ha delade befogenheter och i artikel 6 de områden där unionen ska ha befogenhet att vidta åtgärder för att stödja, samordna eller komplettera medlemsstaternas åtgärder. Behörighetsfördelningen i det föreliggande avtalet är inte entydigt. Bedömningen av fördelningen försvåras ytterligare av att det handlar om ett avtal mellan EU och dess medlemsstater, å ena sidan, och ett tredje land, å andra sidan, där avtalsförpliktelserna är samarbetsförpliktelser som såväl riktar sig till unionen som till dess medlemsstater. Rådets beslut om undertecknande av avtalet anger som rättsgrund artikel 133 och artikel 181 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen (FEG) lästa tillsammans med artikel 300.2. Artikel 133 FEG är numera artikel 207 FEUF som handlar om den gemensamma handelspolitiken. Artikel 181 FEG har för sin del överförts till artikel 211 FEUF, där det konstateras att unionen och medlemsstaterna inom sina respektive kompetensområden ska samarbeta med tredje länder och med behöriga internationella o-

ganisationer. Artikel 300 FEG innehöll de så kallade förfarandebestämmelserna och den har ersatts med artikel 218 FEUF.

Bestämmelserna i artikeln om allmänna principer i avdelning I (artikel 1) och i artiklarna om bekämpning av spridning av massförstörelsevapen (artikel 3), rättsligt samarbete (artikel 4 till den del det inte handlar om rättsliga och inrikes ärenden) och samarbete för att bekämpa terrorism (artikel 5) ska följaktligen anses höra till medlemsstaternas behörighet, eftersom unionen när det gäller det föreliggande avtalet inte har tillämpat sin kompetens inom utrikes- och säkerhetspolitiken.

Allmänt taget har unionen med stöd av artikel 207 FEUF exklusiv behörighet åtminstone avseende den gemensamma handelspolitiken. Bestämmelserna i avdelning IV om samarbete när det gäller handel och investeringar har emellertid skrivits så att samarbetsförpliktelserna enligt avtalsförpliktelserna också avseende dessa bestämmelser hänförs sig både till unionen och till medlemsstaterna. Avtalsbestämmelserna i de andra avdelningarna hör dels till unionens, dels till medlemsstaternas behörighet.

Bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen

I 94 § 1 mom. i grundlagen föreskrivs det att riksdagens godkännande krävs för fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Enligt tolkningspraxis i riksdagens grundlagsutskott täcker denna grundlagsstadgade befogenhet för riksdagen alla bestämmelser i internationella förpliktelser som i materiellt hänseende hör till området för lagstiftningen. En bestämmelse i ett fördrag eller i en annan internationell förpliktelse ska anses höra till området för lagstiftningen om 1) bestämmelsen gäller utövande eller begränsning av någon grundläggande fri- eller rättighet som är skyddad i grundlagen, 2) bestämmelsen i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter, 3) frågan som bestämmelsen gäller enligt grundlagen ska regleras genom lag, eller 4) bestämmelsen gäller en fråga om vilken det finns gällande bestämmelser i lag eller 5) det enligt rådande uppfattning i Finland ska föreskrivas genom lag om frågan. Frågan påverkas inte av om bestämmelsen strider mot eller stämmer överens med en lagbestämmelse i Finland (GrUU 11, 12 och 45/2000 rd).

I artikel 1.1 i avtalet konstateras det att respekt för de demokratiska principerna och de grundläggande mänskliga rättigheterna, såsom de fastställs i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna och andra internationella instrument på området mänskliga rättigheter som tillämpas av båda parter, utgör en väsentlig del av avtalet. Grundlagsutskottet har ansett (GrUU 45/2000 rd, GrUU 31/2001 rd) att generella och manifestbetonade bestämmelser av detta slag, där parterna bekräftar sina åtaganden att respektera de mänskliga rättigheterna, inte påverkar innehållet i Finlands internationella förpliktelser eller förpliktelsernas omfattning när det gäller de mänskliga rättigheterna. Däremot ansåg grundlagsutskottet att bestämmelser av detta slag får en bindande verkan av en ny typ i och med samråds- och sanktionsförfarandet som ingår i avtalet, och därför skulle avtalets bestämmelser om mänskliga rättigheter anses höra till området för lagstiftningen (se GrUU 31/2001 rd).

I artikel 96 om samråds- och sanktionsförfarandet i det avtal som grundlagsutskottet behandlade i det sistnämnda utlåtandet nämndes uttryckligen att avbrytande av tillämpning av avtalet ska ses som en sista utväg att ta till när den ena parten har brutit mot avtalsbestämmelsen om demokratiska principer och rättsstatsprincipen som har definierats som en väsentlig beståndsdel i avtalet. I artikel 44 om en tvistlösningsmekanism i det föreliggande avtalet nämns avbrytande av tillämpningen av avtalet inte direkt som en åtgärd att vidta när en avtalspart väsentligen bryter mot avtalet. Avtalsbestämmelsen om en tvistlösningsmekanism som ingår i nämnda artikel 44 är därmed svagare formulerad än bestämmelsen om samråds- och sanktionsmekanismen som grundlagsutskottet avsåg i sitt utlåtande. Enligt regeringens uppfattning tillåter dock artikel 44 i avtalet i fråga att tillämpningen av avtalet avbryts helt eller delvis på grund av traktatbrott så som avses i artikel 60 i Wienkonventionen om traktaträtten (FördrS 33/1980). Vidare bör beaktas att det i denna artikel 44 bestäms att ett väsentligt avtalsbrott avser överträdelse av en väsentlig beståndsdel i avtalet. Följaktligen anser regeringen att tillämpning av bestämmelserna i artikel 44 kan leda till att artikel 1.1 som har definierats som en väsentlig del i avtalet får den nya typen av bindande verkan som grundlagsutskottet avser i sitt utlåtande (se GrUU 31/2001 rd) och följaktli-

gen bör avtalets bestämmelser om mänskliga rättigheter anses höra till området för lagstiftningen.

Också artikel 3.2 om bekämpning av spridning av massförstörelsevapen och artikel 35 om kampen mot organiserad brottslighet och korruption har definierats som väsentliga delar i avtalet. Överträdelse av avtalsbestämmelserna i fråga är en väsentlig överträdelse av avtalet, vilket möjliggör tillämpning av samråds- och sanktionsförfarandet enligt artikel 44 i avtalet. Följaktligen kan bestämmelserna i fråga i ljuset av motiveringarna i det föregående stycket uppskattas ha sådan bindande verkan som avses i grundlagsutskottets utlåtande GrUU 31/2001 rd, och därmed bör de anses höra till området för lagstiftningen. I artikel 3.5 bestäms det om parternas skyldighet att skapa effektiva nationella exportkontroller inklusive effektiva påföljder för underlåtande att sköta exportkontrollen. Bestämmelsen hör till området för lagstiftningen.

Artikel 34.3 i avtalet med Republiken Indonesien innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen om parternas skyldighet att återta sina medborgare som olagligen vistas på den andra partens territorium och förse sina återtagna medborgare med lämpliga identitetshandlingar. De övriga

avtalsbestämmelserna är främst generella förpliktelser om samarbete som enligt etablerad praxis inte anses inverka på innehållet eller omfattningen i Finlands internationella förpliktelser.

4.2 Behandlingsordning

Avtalet innehåller inte bestämmelser som rör grundlagen på det sätt som avses i 94 § 2 mom. och 95 § 2 mom. i grundlagen. Enligt regeringens uppfattning kan avtalet godkännas med enkel majoritet och förslaget till ikraftträdandelag godkännas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med grundlagens 94 § föreslås att

riksdagen godkänner det i Jakarta den 11 november 2009 ingångna ramavtalet om ett vittomspännande partnerskap och samarbete mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Indonesien, å andra sidan, till den del det hör till Finlands behörighet.

Eftersom avtalet innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen föreläggs riksdagen samtidigt följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i ramavtalet om ett vittomspännande partnerskap och samarbete mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Indonesien, å andra sidan

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det Jakarta den 11 november 2009 ingångna ramavtalet om ett vittomspännande partnerskap och samarbete mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Indonesien, å andra sidan, gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Om sättande i kraft av de övriga bestämmelserna i avtalet och om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av statsrådet.

Helsingfors den 29 mars 2012

Statsminister

JYRKI KATAINEN

Utrikesminister *Erkki Tuomioja*

RAMAVTAL OM ETT VITDOMSPÄNNANDE PARTNERSKAP OCH SAMARBETE
MELLAN EUROPEISKA GEMENSKAPEN OCH DESS MEDLEMSSTATER, Å ENA SI-
DAN, OCH REPUBLIKEN INDONESIEN, Å ANDRA SIDAN

EUROPEISKA GEMENSKAPEN, nedan kallad gemenskapen, och

KONUNGARIKET BELGIEN,

REPUBLIKEN BULGARIEN,

REPUBLIKEN TJECKIEN,

KONUNGARIKET DANMARK,

FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLAND,

REPUBLIKEN ESTLAND,

IRLAND,

REPUBLIKEN GREKLAND,

KONUNGARIKET SPANIEN,

REPUBLIKEN FRANKRIKE,

REPUBLIKEN ITALIEN,

REPUBLIKEN CYPERN,

REPUBLIKEN LETTLAND,

REPUBLIKEN LITAUEN,

STORHERTIGDÖMET LUXEMBURG,

REPUBLIKEN UNGERN,

MALTA,

KONUNGARIKET NEDERLÄNDERNA,

REPUBLIKEN ÖSTERRIKE,

REPUBLIKEN POLEN,

REPUBLIKEN PORTUGAL,

RUMÄNIEN,

REPUBLIKEN SLOVENIEN,

REPUBLIKEN SLOVAKIEN,

REPUBLIKEN FINLAND,

KONUNGARIKET SVERIGE,

FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRITANNIEN OCH NORDIRLAND,

fördragsslutande parter i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och fördraget om Europeiska unionen, nedan kallade medlemsstaterna, å ena sidan, och

REPUBLIKEN INDONESIA REGERING, å andra sidan,

nedan kallade parterna,

SOM BEAKTAR de vänskapsband som av tradition existerar mellan Republiken Indonesien och gemenskapen och de nära historiska, politiska och ekonomiska band som förenar dem,

SOM BEAKTAR att parterna lägger särskild vikt vid att deras ömsesidiga förbindelser är av omfattande natur,

SOM PÅ NYTT BEKRÄFTAR parternas anslutning till de principer som fastställs i Förenta nationernas stadga,

SOM PÅ NYTT BEKRÄFTAR parternas åtagande att iaktta, främja och värna de demokratiska principerna och de grundläggande mänskliga rättigheterna, rättsstatsprincipen, fred och internationell rättskipning enligt vad som fastställs i bland annat Förenta nationernas allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, Romstadgan och andra internationella instrument på området mänskliga rättigheter som tillämpas av båda parter,

SOM PÅ NYTT BEKRÄFTAR respekten för Republiken Indonesiens suveränitet, territoriella integritet och nationella enighet,

SOM PÅ NYTT BEKRÄFTAR parternas anslutning till principerna om rättsstaten och god samhällsstyrning och deras önskan att främja ekonomiska och sociala framsteg för sina folk, med beaktande av principen om hållbar utveckling och miljöskyddskraven,

SOM PÅ NYTT BEKRÄFTAR att de allvarligaste brotten som angår hela det internationella samfundet inte får förbli ostraffade och att de som anklagas för dessa brott bör ställas inför rätta och, om de befinns skyldiga, straffas på lämpligt sätt, samt att dessa brott på ett effektivt sätt måste lagföras genom att åtgärder vidtas på nationell nivå och genom att det globala samarbetet förbättras,

SOM UTTRYCKER sitt åtagande att till fullo bekämpa alla former av gränsöverskridande organiserad brottslighet och terrorism i enlighet med internationell rätt, inbegripet lagstiftning om de mänskliga rättigheterna, de humanitära principer som gäller för migrations- och flyktingfrågor och internationell humanitär rätt, samt att upprätta ett effektivt internationellt samarbete och inrätta instrument för att utrota denna brottslighet,

SOM ERKÄNNER att antagandet av relevanta internationella konventioner och andra relevanta resolutioner av FN:s säkerhetsråd, däribland dess resolution 1540, ligger till grund för hela det internationella samfundets åtagande att bekämpa spridning av massförstörelsevapen,

SOM ERKÄNNER att det är nödvändigt att stärka de nedrustnings- och icke-spridningsåtaganden som åligger dem enligt internationell rätt i syfte att bland annat undanröja den fara som är förknippad med massförstörelsevapen,

SOM ERKÄNNER betydelsen av samarbetsavtalet av den 7 mars 1980 mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Indonesien, Malaysia, Filippinerna, Singapore och Thailand –

medlemsländer i Sydostasiatiska nationers förbund (Asean) samt efterföljande anslutningsprotokoll,

SOM ERKÄNNER betydelsen av att stärka de befintliga förbindelserna mellan parterna i syfte att utvidga samarbetet dem emellan och deras gemensamma önskan att befästa, fördjupa och diversifiera sina förbindelser på områden av ömsesidigt intresse, på grundval av jämlikhet, icke-diskriminering, respekt för den naturliga miljön och till ömsesidig nytta,

SOM BEKRÄFTAR sin önskan att med beaktande av de åtgärder som har vidtagits på det regionala planet utvidga samarbetet mellan gemenskapen och Indonesien på grundval av gemensamma värderingar och till ömsesidig nytta,

SOM HÄNVISAR TILL sina respektive lagar och andra författningar,

HAR ENATS OM FÖLJANDE.

AVDELNING I

ART OCH RÄCKVIDD

ARTIKEL 1

Allmänna principer

1. Respekt för de demokratiska principerna och de grundläggande mänskliga rättigheterna, såsom de fastställs i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna och andra internationella instrument på området mänskliga rättigheter som tillämpas av båda parter, är grundläggande för båda parternas inrikespolitik och internationella politik och utgör en väsentlig del av detta avtal.
2. Parterna bekräftar att de delar de värderingar som kommer till uttryck i Förenta nationernas stadga.
3. Parterna bekräftar sitt åtagande att främja hållbar utveckling, samarbeta för att lösa problemen i samband med klimatförändringen och bidra till uppnåendet av millennieutvecklingsmålen.
4. Parterna bekräftar på nytt sitt åtagande när det gäller Parisförklaringen från 2005 om biståndets effektivitet och är överens om att stärka samarbetet i syfte att ytterligare förbättra utvecklingsresultaten.
5. Parterna bekräftar på nytt den vikt de fäster vid principerna om god samhällsstyrning, rättsstaten, inbegripet domstolsväsendets oberoende, och kampen mot korruption.
6. Genomförandet av detta partnerskaps- och samarbetsavtal ska baseras på principerna om jämlikhet och ömsesidig nytta.

ARTIKEL 2

Samarbetsmål

I syfte att stärka sina bilaterala förbindelser åtar sig parterna att föra en allomfattande dialog och främja ytterligare samarbete sig emellan inom alla områden av ömsesidigt intresse.

Ansträngningarna ska särskilt inriktas på följande:

a) Upprätta ett bilateralt samarbete inom alla relevanta regionala och internationella forum och organisationer.

b) Utveckla handel och investeringar mellan parterna till ömsesidig nytta.

c) Upprätta samarbete inom alla handels- och investeringsrelaterade områden av ömsesidigt intresse i syfte att underlätta handels- och investeringsflöden och förebygga och undanröja hinder för handel och investeringar, i förekommande fall även när det gäller nuvarande och framtida regionala initiativ mellan EG och Asean.

d) Upprätta samarbete inom andra områden av ömsesidigt intresse, framför allt inom turism, finansiella tjänster, skatter och tullar, makroekonomisk politik, industripolitik och små och medelstora företag, informations-samhället, vetenskap och teknik, energi, transport och transportsäkerhet, utbildning och kultur, mänskliga rättigheter, miljö och naturresurser, inbegripet den marina miljön, skogsbruk, jordbruk och landsbygdsutveckling, samarbete på det marina området och på fiskeområdet, folkhälsa, livsmedelssäkerhet, djurhälsa, statistik, skydd av personuppgifter, samarbete för modernisering av statlig och offentlig förvaltning samt immateriell äganderätt.

- e) Upprätta samarbete i migrationsfrågor, inbegripet om laglig och olaglig migration, människosmuggling och människohandel.
- f) Upprätta samarbete i fråga om mänskliga rättigheter och rättsliga frågor.
- g) Upprätta samarbete när det gäller att bekämpa spridningen av massförstörelsevapen.
- h) Upprätta samarbete för bekämpning av terrorism och gränsöverskridande brottslighet, t.ex. när det gäller framställning av och handel med narkotika och narkotikaprekursorer samt penningtvätt.
- i) Öka båda parter nuvarande deltagande i relevanta subregionala och regionala samarbetsprogram respektive uppmuntra deras eventuella deltagande i sådana program.
- j) Förstärka båda parter profil i varandras regioner.
- k) Främja förståelsen människor emellan genom samarbete mellan olika icke-statliga organ såsom tankesmedjor, universitet, det civila samhället och medier i form av seminarier, konferenser, ungdomsutbyten och annan verksamhet.

ARTIKEL 3

Att bekämpa spridning av massförstörelsevapen

1. Parterna anser att spridning av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen, till såväl statliga som icke-statliga aktörer, utgör ett av de allvarligaste hoten mot internationell stabilitet och säkerhet.
2. Parterna är därför överens om att samarbeta för och bidra till att bekämpa spridning av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen genom att till fullo uppfylla och på det nationella planet genomföra sina förpliktelser enligt multilaterala fördrag och konventioner om nedrustning och ickespridning samt andra multilateralt framförhandlade avtal och internationella förpliktelser enligt Förenta nationernas stadga. Parterna är överens om att denna bestämmelse utgör en väsentlig del av detta avtal.
3. Parterna är vidare överens om att samarbeta och vidta åtgärder för att förbättra genomförandet av internationella instrument om nedrustning och icke-spridning av massförstörelsevapen som tillämpas av båda parter, bland annat genom att utbyta information, sakkunskap och erfarenheter.

4. Parterna är också överens om att samarbeta och bidra till att bekämpa spridningen av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen genom att vidta åtgärder för att – beroende på vad som är tillämpligt – underteckna, ratificera eller ansluta sig till, samt till fullo genomföra, alla andra relevanta internationella instrument.

5. Parterna är dessutom överens om att samarbeta för att införa effektiva nationella exportkontroller i syfte att förhindra spridning genom att kontrollera export och transitering av varor med anknytning till massförstörelsevapen, bland annat genom kontroll av slutanvändningen av teknik med dubbla användningsområden och genom effektiva sanktioner mot överträdelser av exportkontrollen.

6. Parterna är överens om att upprätta en regelbunden politisk dialog som ska ledsaga och underbygga dessa delar av avtalet. Denna dialog får föras på regional nivå.

ARTIKEL 4

Rättsligt samarbete

1. Parterna ska samarbeta när det gäller frågor som rör utvecklingen av deras rättsliga system, lagar och rättsinstitut, inbegripet dessas effektivitet, i synnerhet genom att utbyta åsikter och sakkunskap samt genom att bygga upp kapacitet. Parterna ska inom ramen för sina befogenheter och sin behörighet sträva efter att utveckla ömsesidig rättslig hjälp i brottmål och utvisningsärenden.
2. Parterna bekräftar på nytt att de allvarligaste brotten som angår hela det internationella samfundet inte får förbli ostraffade, och att de som är anklagade för dessa brott bör ställas inför rätta, och om de befinns skyldiga straffas på lämpligt sätt.
3. Parterna är överens om att samarbeta när det gäller genomförandet av presidentdekretet om den nationella handlingsplanen för mänskliga rättigheter 2004–2009, inbegripet förberedelserna inför ratificeringen och genomförandet av internationella instrument på området mänskliga rättigheter, såsom konventionen om förebyggande och bestraffning av brottet folkmord (genocide) och Romstadgan om den internationella brottmålsdomstolen.
4. Parterna är överens om att en dialog dem emellan när det gäller denna fråga skulle vara till nytta.

ARTIKEL 5

Samarbete för att bekämpa terrorism

1. Parterna, som på nytt bekräftar vikten av att bekämpa terrorism, är överens om att samarbeta för att förhindra och bekämpa terroristhandlingar i enlighet med gällande internationella konventioner, bland annat instrumenten på området mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt, samt i enlighet med sina respektive lagar och andra författningar och med beaktande av FN:s globala strategi mot terrorism, som fastställs i FN:s generalförsamlings resolution nr 60/288 av den 8 september 2006, och EU:s och Aseanländernas gemensamma förklaring av den 28 januari 2003 om samarbete för att bekämpa terrorism.

2. Parterna ska inom ramen för FN:s säkerhetsråds resolution 1373 och andra relevanta FN-resolutioner, internationella konventioner och instrument som tillämpas av båda parter samarbeta för att bekämpa terrorism genom bland annat följande:

- Utbyte av information om terroristgrupper och deras stödnätverk i enlighet med internationell och nationell rätt.

- Utbyte av synpunkter om medel och metoder för att bekämpa terrorism, däribland på det tekniska området och på utbildningsområdet, och utbyte av erfarenheter när det gäller terroristbekämpning.

- Samarbete när det gäller kontroll av lagstiftningens efterlevnad, stärkande av den rättsliga ramen och åtgärder mot de förhållanden som befrämjar spridningen av terrorism.

- Samarbete för att främja gränskontroll och gränsförvaltning, stärkt kapacitetsutbyggnad genom upprättande av nätverk, utbildningsprogram, besöksutbyte för högre tjänstemän, akademiker, analytiker och lokala aktörer samt anordnande av seminarier och konferenser.

AVDELNING II

SAMARBETE I REGIONALA OCH INTERNATIONELLA ORGANISATIONER

ARTIKEL 6

Parterna åtar sig att utbyta synpunkter och samarbeta inom ramen för regionala och internationella forum och organisationer, såsom Förenta nationerna, dialogen mellan Asean och EU, Aseans regionala forum (ARF), Asien-Europa-mötet (Asem), Förenta nationernas konferens om handel och utveckling (Unctad) samt Världshandelsorganisationen (WTO).

AVDELNING III

BILATERALT OCH REGIONALT SAMARBETE

ARTIKEL 7

1. Båda parter är överens om att, på bilateral eller regional nivå eller genom en kombination av båda, genomföra verksamhet som rör alla områden för dialog och samarbete inom ramen för detta avtal, med särskilt beaktande av frågor som omfattas av bilateralt samarbete. Parterna kommer vid valet av lämplig ram att sträva efter att uppnå största möjliga verkningar för alla berörda parter och även öka deras deltagande och samtidigt göra bästa möjliga bruk av de resurser som står till förfogande, varvid de kommer att ta hänsyn till de politiska och institutionella möjligheterna och, i tillämpliga fall, se till att åtgärderna är i överensstämmelse med annan verksamhet där partner från Europeiska gemenskapen och Asean deltar.

2. Gemenskapen och Indonesien får vid behov besluta att utvidga det finansiella stödet till samarbete inom de områden som omfattas av eller har anknytning till avtalet, i enlighet med sina respektive finansiella förfaranden och resurser. Detta samarbete kan omfatta anordnande av utbildningsprogram, arbetsgrupper och seminarier, expertutbyten, studier och annan verksamhet som parterna kommer överens om.

AVDELNING IV

SAMARBETE NÄR DET GÄLLER HANDEL OCH INVESTERINGAR

ARTIKEL 8

Allmänna principer

1. Parterna ska inleda en dialog om bilaterala och multilaterala handelsfrågor och handelsrelaterade frågor i syfte att stärka de bilaterala handelsförbindelserna och främja framsteg i det multilaterala handelssystemet.

2. Parterna åtar sig att i största möjliga utsträckning och till ömsesidig nytta främja utveckling och diversifiering av handeln sig emellan. De åtar sig att uppnå förbättrade villkor för marknadstillträde genom att arbeta för avskaffandet av handelshinder, i synnerhet genom att vid lämplig tidpunkt avskaffa icke-tariffära handelshinder och vidta åtgärder för att förbättra insynen, med hänsyn tagen till det arbete som utförs av internationella organisationer på detta område.

3. Parterna, som är medvetna om att handel spelar en avgörande roll för utveckling och att bistånd i form av handelsförmånsordningar har visat sig vara till nytta för utvecklingsländer, ska sträva efter att i större utsträckning använda samråd för denna typ av bistånd i full överensstämmelse med WTO-bestämmelserna.

4. Parterna ska hålla varandra underrättade om utvecklingen när det gäller handelspolitik och politiken på handelsrelaterade områden, såsom jordbruk, livsmedelssäkerhet, djurhälsa, konsumentfrågor, farliga kemiska ämnen och avfallshantering.

5. Parterna ska främja dialog och samarbete i syfte att utveckla sin handel och sina investeringsförbindelser, inbegripet genom att tillhandahålla teknisk kapacitetssupplemen-
nad för att
lösa problem på de områden som avses i artiklarna 9–16.

ARTIKEL 9

Sanitära och fytosanitära frågor

Parterna ska diskutera och utbyta information om lagstiftning, certifiering och inspektionsförfaranden inom ramen för WTO-avtalet om sanitära och fytosanitära frågor, Internationella växtskyddskonventionen (IPPC), Internationella byrån för epizootiska sjukdomar (OIE) och Codex Alimentarius-kommissionen (CAC).

ARTIKEL 10

Tekniska handelshinder

Parterna ska främja användningen av internationella standarder och samarbeta och utbyta information om standarder, förfaranden för bedömning av överensstämmelse och tekniska föreskrifter, särskilt inom ramen för WTO-avtalet om tekniska handelshinder.

ARTIKEL 11

Skydd av immateriell äganderätt

Parterna ska samarbeta för att, på grundval av bästa praxis, förbättra skyddet och utnyttjandet av immateriell äganderätt och se till att denna respekteras, samt öka spridningen av kunskap därom. Samarbetet får omfatta informations- och erfarenhetsutbyte när det gäller sådana frågor som praxis, främjande, spridning, rationalisering, förvaltning, harmonisering, skydd och effektiv tillämpning av intellektuell äganderätt, förhindrande av missbruk av sådan rätt samt bekämpning av förfälskning och piratkopiering.

ARTIKEL 12

Underlättande av handel

Parterna ska dela med sig av sin erfarenhet och undersöka möjligheterna att förenkla import-, export- och andra tullförfaranden, öka insynen i handelsregler och utveckla tullsamarbetet, även mekanismerna för ömsesidigt administrativt bistånd, samt eftersträva sam-
syn och gemensamma åtgärder inom ramen för internationella initiativ. Parterna kommer att lägga särskild vikt vid att öka säkerheten inom internationell handel, bland annat när det gäller transporttjänster, och vid att se till att det råder balans mellan underlättandet av handel och kampen mot bedrägerier och oegentligheter.

ARTIKEL 13

Tullsamarbete

Utan att det påverkar tillämpningen av andra former av samarbete som föreskrivs inom ramen för detta avtal förklarar båda parter sig intresserade av att överväga att i framtiden ingå ett protokoll om tullsamarbete, inbegripet om ömsesidigt bistånd, inom den institutionella ram som fastställs i detta avtal.

ARTIKEL 14

Investeringar

Parterna ska främja ett ökat investeringsflöde genom att utveckla ett attraktivt och stabilt klimat för ömsesidiga investeringar på grundval av en fortlöpande dialog som tar sikte på att öka förståelsen för och samarbetet om investeringsfrågor, utforska administrativa mekanismer för att underlätta investeringsflödena och främja ett stabilt, överskådligt, öppet och icke-diskriminerande investeringssystem.

ARTIKEL 15

Konkurrenspolitik

Parterna ska arbeta för att konkurrensregler införs och tillämpas effektivt och att det sprids information som främjar överskådlighet och rättslig säkerhet för företag som är verksamma på den andra partens marknad.

ARTIKEL 16

Tjänster

Parterna ska inleda en fortlöpande dialog som i synnerhet syftar till informationsutbyte om parternas respektive regler och som främjar tillträdet till den andra partens marknad, kapitalkällor och teknik samt handeln med tjänster mellan de båda regionerna och på tredjelands marknader.

AVDELNING V

SAMARBETE INOM ANDRA OMRÅDEN

Artikel 17

Turism

1. Parterna får samarbeta i syfte att förbättra informationsutbytet och fastställa bästa praxis så att det sörjs för en balanserad och hållbar utveckling av turismen i enlighet med Världsturistorganisationens globala uppförandekod för turism och de hållbarhetsprinciper som ligger till grund för den lokala Agenda 21-processen.
2. Parterna får utveckla samarbetet för att bevara och optimera naturarvets och kulturarvets potential, lindra de negativa verkningar-

na av turismen och öka turistföretagens positiva bidrag till den hållbara utvecklingen av lokalsamhällen, bland annat genom att utveckla ekoturism som respekterar lokalsamhällenas integritet och intressen och förbättra utbildningen inom turistnäringen.

ARTIKEL 18

Finansiella tjänster

Parterna är överens om att i överensstämmelse med sina behov och inom ramen för sina respektive program och sin lagstiftning främja samarbetet när det gäller finansiella tjänster.

ARTIKEL 19

Ekonomisk-politisk dialog

1. Parterna är överens om att samarbeta för att främja utbytet av information och erfarenheter om deras respektive ekonomiska utveckling och ekonomiska politik, även när det gäller den ekonomiska politik som förs inom ramen för det regionala ekonomiska samarbetet och den regionala integrationen.
2. Parterna ska sträva efter att fördjupa dialogen mellan sina myndigheter när det gäller ekonomiska frågor som enligt överenskomelse mellan parterna får omfatta sådana områden som penningpolitik, finanspolitik (inbegripet skattepolitik), offentliga finanser, makroekonomisk stabilitet och utlandsskuld.
3. Parterna erkänner vikten av att öka öppenheten och informationsutbytet i syfte att underlätta kontrollen av åtgärder för att förhindra skatteflykt eller skatteundandragande, inom ramen för sina respektive rättsliga ramar. De är överens om att förbättra samarbetet på detta område.

ARTIKEL 20

Industripolitiskt samarbete och samarbete kring små och medelstora företag

1. Parterna är överens om att med beaktande av sin ekonomiska politik och sina ekonomiska mål främja det industripolitiska samarbetet på alla områden som bedöms lämpliga i syfte att förbättra konkurrenskraften för

små och medelstora företag, bland annat genom följande åtgärder:

- Utbyte av information och erfarenheter om olika sätt att skapa allmänna förutsättningar för små och medelstora företag att förbättra sin konkurrenskraft.
 - Främjande av kontakter mellan ekonomiska aktörer, uppmuntran till gemensamma investeringar och upprättande av joint venture-företag och informationsnätverk, framför allt genom befintliga övergripande gemenskapsprogram som stimulerar överföring av mjuk och hård teknik mellan partner.
 - Underlättande av tillträdet till finansieringsmöjligheter och marknader, tillhandahållande av information och främjande av innovation genom utbyte av bästa praxis när det gäller finansieringsmöjligheter, framför allt för mikroföretag och småföretag.
 - Gemensamma forskningsprojekt inom utvalda områden av näringslivet och samarbete i fråga om standarder, förfaranden för bedömning av överensstämmelse och tekniska föreskrifter, enligt överenskommelse mellan parterna.
2. Parterna ska underlätta och stödja relevant verksamhet inom den privata sektorn hos bägge parter.

ARTIKEL 21

Informationssamhället

Parterna, som är medvetna om att informations- och kommunikationsteknik är viktiga faktorer i ett modernt samhälle och av avgörande betydelse för ekonomisk och social utveckling, ska sträva efter att samarbeta med inriktning på bland annat följande:

- a) Främja en omfattande dialog om de olika aspekterna av informationssamhället, i synnerhet politiken i fråga om elektronisk kommunikation och reglering, inbegripet samhällsomfattande tjänster, utfärdande av licenser och allmänna tillstånd, skydd av privatlivet och personuppgifter samt tillsynsmyndighetens oberoende och effektivitet.
- b) Samtrafikförmåga och driftskompatibilitet mellan gemenskapens, Indonesiens och sydostasiatiska nät och tjänster.
- c) Standardisering och spridning av ny informations- och kommunikationsteknik.
- d) Främjande av forskningssamarbete mellan gemenskapen och Indonesien när det gäller informations- och kommunikationsteknik.

e) Gemensamma forskningsprojekt om informations- och kommunikationsteknik (IKT).

f) Säkerhetsfrågor och säkerhetsaspekter med anknytning till IKT.

ARTIKEL 22

Vetenskap och teknik

1. Parterna är överens om att när det gäller vetenskap och teknik samarbeta i frågor av ömsesidigt intresse, såsom energi, transport, miljö och naturresurser samt hälso- och sjukvård, med hänsyn tagen till den egna politiken.
2. Syftet med detta samarbete ska vara att
 - a) uppmuntra utbyte av information och know-how om vetenskap och teknik, särskilt när det gäller genomförandet av politik och program,
 - b) främja varaktiga förbindelser mellan parternas forskarsamfund, forskningscentrum, universitet och näringsliv,
 - c) främja utbildning av personal,
 - d) främja andra former av samarbete enligt överenskommelse mellan parterna.
3. Samarbetet kan anta formen av gemensamma forskningsprojekt och forskningsutbyten, möten och utbildning av vetenskapsmän inom ramen för internationella mobilitetsprogram, i syfte att ge största möjliga spridning av forskningsresultaten.
4. Parterna ska inom ramen för detta samarbete stödja deltagandet av sina respektive högre utbildningsanstalter, forskningscentrum och produktionssektorer, i synnerhet små och medelstora företag.

ARTIKEL 23

Energi

Parterna ska sträva efter att förbättra samarbetet inom energisektorn. För detta ändamål är parterna

överens om att främja ömsesidigt fördelaktiga kontakter i syfte att

a) diversifiera energiutbudet för att förbättra försörjningstryggheten, utveckla nya och förnybara

energikällor och samarbeta när det gäller industriell energiverksamhet i alla led,

- b) uppnå en rationell användning av energi med bidrag från både utbuds- och efterfrågesidan och öka samarbetet för att bekämpa klimatförändringarna, inbegripet genom Kyotoprotokollets mekanism för ren utveckling,
- c) främja överföring av teknik som syftar till hållbar energiproduktion och energianvändning,
- d) möjliggöra ett samband mellan tillgång till energi till rimliga priser och hållbar utveckling.

ARTIKEL 24

Transport

1. Parterna ska sträva efter att samarbeta inom alla relevanta områden av transportpolitiken i syfte att förbättra gods- och passagerartransporter och deras säkerhet, främja säkerheten på sjöfarts- och luftfartsområdet, utveckling av mänskliga resurser och miljöskydd samt förbättra effektiviteten i transportsystemen.
2. Detta samarbete kan bland annat omfatta följande:
 - a) Informationsutbyte om parternas respektive politik och praxis i fråga om transport, särskilt avseende transport i städer och på landsbygd, inre vattenvägar och till sjöss, inbegripet logistik och sammankoppling samt driftskompatibilitet när det gäller kombinerade transportnät och förvaltning av vägar, järnvägar, hamnar och flygplatser.
 - b) Eventuell användning av det europeiska globala satellitnavigeringssystemet (Galileo), särskilt i frågor av ömsesidigt intresse.
 - c) En dialog om flygtransporttjänster som ska syfta till att vidareutveckla de bilaterala förbindelserna mellan parterna inom områden av ömsesidigt intresse, däribland till att ändra vissa delar av befintliga bilaterala avtal om lufttransporttjänster mellan Indonesien och enskilda medlemsstater för att göra dem förenliga med parternas respektive lagar och andra författningar och undersöka möjligheterna till ytterligare utveckling av samarbetet på flygtransportområdet.
 - d) En dialog om sjötransporttjänster som ska syfta till obegränsat tillträde, på kommersiella grunder, till den internationella marknaden för sjötransport och till internationell handel, överenskommelser om att inte införa klausu-

ler om lastdelning, nationell behandling och behandling som mest gynnsam nation för fartyg som drivs av den andra partens medborgare eller företag samt frågor avseende dörr-till-dörr-transporttjänster.

- e) Genomförande av standarder och föreskrifter om säkerhet och om förebyggande av miljöföroreningar, särskilt när det gäller sjö- och luftfartstransport, i överensstämmelse med relevanta internationella konventioner.

ARTIKEL 25

Utbildning och kultur

1. Parterna är överens om att främja utbildning och kulturellt samarbete som tar hänsyn till deras mångfald i syfte att öka den ömsesidiga förståelsen och kunskapen om varandras kulturer.
2. Parterna ska sträva efter att vidta lämpliga åtgärder för att främja kulturellt utbyte och genomföra gemensamma initiativ inom olika kulturella områden, bland annat gemensamma kulturevenemang. I detta hänseende är parterna också överens om att fortsätta att stödja Asien-Europa-stiftelsens verksamhet.
3. Parterna är överens om att samråda och samarbeta i relevanta internationella forum, såsom Unesco, och utbyta åsikter om den kulturella mångfalden, däribland utvecklingen t.ex. när det gäller ratificeringen och genomförandet av Unescos konvention om främjande av och skydd för mångfalden av kulturella uttryck.
4. Parterna ska vidare lägga vikt vid åtgärder som syftar till att skapa kontakter mellan deras respektive specialistorgan, främja utbyte av information och publikationer, know-how, studenter, experter och tekniska resurser, främja IKT i utbildningen och utnyttja de möjligheter som gemenskapsprogrammen erbjuder i Sydostasien på utbildnings- och kulturområdet liksom den erfarenhet som båda parter har vunnit på detta område. Båda parter är också överens om att främja genomförandet av Erasmus Mundus-programmet.

ARTIKEL 26

Mänskliga rättigheter

1. Parterna är överens om att samarbeta för att främja och värna de mänskliga rättigheterna.

2. Detta samarbete kan bland annat omfatta följande:

- a) Stöd till genomförandet av den indonesiska handlingsplanen för mänskliga rättigheter.
- b) Information om och utbildning i mänskliga rättigheter.
- c) Förstärkning av inrättningar med anknytning till mänskliga rättigheter.

3. Parterna är överens om att en dialog dem emellan om denna fråga skulle vara till nytta.

ARTIKEL 27

Miljö- och naturresurser

1. Parterna är överens om att det är nödvändigt att bevara och förvalta naturresurserna och den biologiska mångfalden på ett hållbart sätt, eftersom detta är förutsättningen för nuvarande och kommande generationers utveckling.

2. Resultatet av världstoppmötet om hållbar utveckling och genomförandet av relevanta multilaterala miljöavtal som tillämpas av båda parter ska beaktas i alla åtgärder som parterna vidtar inom ramen för detta avtal.

3. Parterna ska sträva efter att fortsätta sitt samarbete inom ramen för regionala program för miljöskydd, i synnerhet när det gäller

- a) miljömedvetenhet och kapacitet att kontrollera lagstiftningens efterlevnad,
- b) uppbyggnad av kapacitet avseende klimatförändringen och energieffektivitet, främst med inriktning på forskning och utveckling, övervakning och analys av klimatförändringen och växthuseffekten, samt inrättandet av program för att lindra verkningarna och främja anpassning,
- c) uppbyggnad av kapacitet för att delta i och genomföra multilaterala avtal på miljöområdet, inbegripet avtal om biologisk mångfald och biosäkerhet samt konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter (CITES),
- d) främjande av miljöteknik, miljöprodukter och miljötjänster, inbegripet uppbyggnad av kapacitet inom miljöförvaltningssystem och när det gäller miljömärkning,
- e) förhindrande av olagliga gränsöverskridande förflyttningar av farliga ämnen, farligt avfall och andra former av avfall,
- f) kust- och havsmiljön, bevarande, förorening samt degradationskontroll,
- g) lokalt deltagande i miljöskydd och hållbar utveckling,
- h) jord- och markförvaltning,

i) vidtagande av åtgärder för att bekämpa gränsöverskridande rökdisföroreningar.

4. Parterna ska främja ömsesidigt tillträde till sina program på detta område, i överensstämmelse med de specifika villkor som fastställs i programmen.

ARTIKEL 28

Skogsbruk

1. Parterna är överens om att det är nödvändigt att skydda, bevara och förvalta skogsresurserna och deras biologiska mångfald på ett hållbart sätt, eftersom detta är till gagn för nuvarande och kommande generationer.

2. Parterna ska sträva efter att fortsätta sitt samarbete för att bekämpa skogs- och markbränder samt olaglig skogsavverkning och därmed förbunden handel, förbättra skogsförvaltningen och främja ett hållbart skogsbruk.

3. Parterna ska utveckla samarbetsprogram, bland annat på följande områden:

- a) Samarbete inom relevanta internationella, regionala och bilaterala forum i syfte att främja upprättandet av rättsliga instrument för att bekämpa olaglig skogsavverkning och därmed förbunden handel.
- b) Kapacitetsuppbyggnad, forskning och utveckling.
- c) Stöd till utvecklingen av en hållbar skogssektor.
- d) Utveckling av skogscertifikat.

ARTIKEL 29

Jordbruk och landsbygdsutveckling

Parterna är överens om att utveckla samarbetet när det gäller jordbruks- och landsbygdsutveckling. Till de samarbetsområden som kan vidareutvecklas hör följande:

- a) Jordbrukspolitiken och internationella utsikter för jordbruket i allmänhet.
- b) Möjligheterna att undanröja hinder för handeln med grödor och boskap och produkter därav.
- c) Utvecklingspolitiken på landsbygden.
- d) Kvalitetsstrategier för grödor och boskap samt skyddade geografiska beteckningar.
- e) Marknadsutveckling och främjande av internationella handelsförbindelser.
- f) Utveckling av ett hållbart jordbruk.

ARTIKEL 30

Hav och fiske

Parterna ska främja samarbete på bilateral och multilateral nivå när det gäller hav och fiske, i synnerhet för att främja en hållbar och ansvarstagande utveckling och förvaltning av fiske- och havsresurser. Samarbetet kan omfatta följande:

- a) Informationsutbyte.
- b) Stöd till en hållbar och ansvarstagande långsiktig havs- och fiskepolitik som omfattar bevarande och förvaltning av kust- och havsresurser.
- c) Främjande av insatser för att förhindra och bekämpa olagligt, ej rapporterat och oreglerat fiske.
- d) Marknadsutveckling och kapacitetsuppbyggnad.

ARTIKEL 31

Hälsa

1. Parterna är överens om att samarbeta när det gäller de frågor på hälso- och sjukvårdsområdet som är av ömsesidigt intresse i syfte att stärka insatserna inom följande områden: forskning, förvaltning av hälso- och sjukvårdssystemet, födoämnen, läkemedel, förebyggande hälso- och sjukvård, allvarliga smittsamma sjukdomar såsom fågelinfluensa och influensaepidemier, hiv/aids och svåra akuta respiratoriska sjukdomar (sars), icke smittsamma sjukdomar såsom cancer och hjärt- och kärlsjukdomar, trafikskador samt andra hot mot hälsan såsom drogberoende.

2. Detta samarbete ska i huvudsak ske med hjälp av

- a) utbyte av information och erfarenheter på de ovannämnda områdena,
- b) program rörande epidemiologi, decentralisering, finansiering av hälso- och sjukvård, lokalt inflytande samt förvaltning av sjuk- och hälsovårdstjänster,
- c) kapacitetsuppbyggnad genom tekniskt bistånd och utveckling av yrkesutbildningsprogram,
- d) program för att förbättra hälso- och sjukvårdstjänster och för att stödja därmed sammanhängande verksamhet bland annat för att minska barna- och mödradödlighet.

ARTIKEL 32

Statistik

Parterna är överens om att i enlighet med befintliga åtgärder för statistiksamarbete mellan gemenskapen och Asean främja harmoniseringen av statistiska metoder och statistisk praxis, inbegripet insamling och spridning av statistik; härigenom skulle det bli möjligt för parterna att på en för båda godtagbar grund använda statistik avseende handel med varor och tjänster, och mera allmänt, statistik avseende alla andra områden som omfattas av detta avtal som lämpar sig för statistisk bearbetning, såsom insamling, analys och spridning av statistik.

ARTIKEL 33

Skydd av personuppgifter

1. Parterna är överens om att engagera sig på detta område med det gemensamma målet att förbättra skyddet av personuppgifter, med hänsyn tagen till bästa internationella praxis, såsom i Förenta nationernas riktlinjer för reglering av behandlingen av elektroniska dokument som innehåller personuppgifter (FN:s generalförsamlings resolution 45/95 av den 14 december 1990).

2. Samarbetet för skydd av personuppgifter kan bland annat omfatta tekniskt bistånd i form av informationsutbyte och sakkunskap med hänsyn tagen till parternas lagar och andra författningar.

ARTIKEL 34

Migrering

1. Parterna bekräftar på nytt vikten av att med gemensamma ansträngningar hantera migrationsströmmarna mellan sina territorier och kommer i syfte att stärka samarbetet inledda en omfattande dialog om alla frågor med anknytning till migration, däribland olaglig migration, människosmuggling och människohandel samt skydd av dem som är i behov av internationellt skydd. Aspekter rörande migration ska tas med i de nationella strategierna för båda parter ekonomiska och sociala utveckling. Båda parter är överens om att beakta humanitära principer när de behandlar migrationsfrågor.

2. Samarbetet mellan parterna bör grunda sig på en bedömning av särskilda behov, som utförs i samråd mellan parterna, och genomfö-

ras i enlighet med gällande relevant lagstiftning hos parterna. Samarbetet kommer bland annat att inriktas på följande:

- a) Migrationens grundläggande orsaker.
 - b) Utveckling och genomförande av nationell lagstiftning och nationell praxis som är i enlighet med relevant internationell rätt vilken är tillämplig på båda parter, i synnerhet säkerställande av att principen om att inte tillämpa avvisning respekteras.
 - c) Frågor som konstaterats vara av ömsesidigt intresse i fråga om viseringar, resedokument och gränskontrollförvaltning.
 - d) Regler om inresetillstånd samt rättigheter och ställning för personer med inresetillstånd, rättvis behandling och integrering av utländska medborgare som lagligen uppehåller sig i landet, utbildning samt åtgärder för att motverka rasism och främlingsfientlighet.
 - e) Uppbyggnad av teknisk kapacitet och av personalkapacitet.
 - f) Upprättande av en verkningsfull politik för att förebygga olaglig migration, människosmuggling och människohandel, inbegripet frågan om hur smugglings- och människohandelsnätverk kan bekämpas och hur offren för denna handel kan skyddas.
 - g) Återvändande, under humana förhållanden och i värdiga former, av personer som olagligen uppehåller sig i ett land, inbegripet stöd till deras frivilliga återvändande, samt återtagande av dessa personer i enlighet med punkt 3.
3. Parterna är vidare överens om att inom ramen för samarbetet förhindra och kontrollera olaglig invandring och med beaktande av behovet av att skydda offer för människohandel
- a) identifiera dem som uppger sig vara medborgare i deras land och återta alla de av deras medborgare som vistas olagligen på en medlemsstats eller Indonesiens territorium, när detta begärs och utan onödig försening och andra formaliteter när nationaliteten har fastställts,
 - b) förse sina återtagna medborgare med lämpliga identitetshandlingar för detta ändamål.
4. Parterna är överens om att på begäran föra förhandlingar i syfte att ingå ett avtal om särskilda återtagandeskyldigheter för parterna, däribland en skyldighet om återtagande av egna medborgare och medborgare i andra länder. Detta skulle också gälla statslösa personer.

ARTIKEL 35

Kampen mot organiserad brottslighet och korruption

Parterna är överens om att samarbeta och bidra till kampen mot organiserad, ekonomisk och finansiell brottslighet och korruption genom att till fullo uppfylla sina nuvarande ömsesidiga internationella förpliktelser på detta område, bland annat när det gäller ett effektivt samarbete för att återkräva tillgångar eller medel som härrör från korruptionshandlingar. Denna bestämmelse utgör en väsentlig del av detta avtal.

ARTIKEL 36

Samarbete för narkotikabekämpning

1. Parterna ska inom sina respektive rättsliga ramar samarbeta för att sörja för ett övergripande och balanserat tillvägagångssätt genom effektiva åtgärder och samordning mellan de behöriga myndigheterna, inbegripet de som är verksamma inom hälso- och sjukvård, utbildning och brottsbekämpning, däribland tullen, den sociala sektorn, rättsväsendet och inrikespolitiska instanser samt på marknadsregleringsområdet, i syfte att i största möjliga utsträckning minska utbudet av, handeln med och efterfrågan på olaglig narkotika och dess inverkan på narkotikamissbrukare och samhället i stort och för att arbetet med att förhindra avledningen av kemiska prekursorer till olaglig framställning av narkotika och psykotropa ämnen ska bli effektivare.
2. Parterna ska enas om hur de ska samarbeta för att uppnå dessa mål. Åtgärderna ska baseras på gemensamt överenskomna principer som överensstämmer med relevanta internationella konventioner, den politiska förklaringen och den särskilda förklaring om de vägledande principerna för att minska efterfrågan på narkotika som godkändes på Förenta nationernas generalförsamlings tjugonde extra session om narkotika i juni 1998.
3. Samarbetet mellan parterna kan omfatta utbyte av åsikter om lagstiftning och bästa tillvägagångssätt liksom tekniskt och administrativt bistånd inom följande områden: förhindrande och behandling av narkotikamissbruk omfattande ett brett spektrum av åtgärder, t.ex. minskning av skador i samband med narkotikamissbruk, informations- och övervakningscentrum, Utbildning av

personal, narkotikarelaterad forskning samarbete med polis- och rättsväsende samt förhindrande av att kemiska prekursorer avleds till olaglig framställning av narkotika och psykotropa ämnen. Parterna får komma överens om att inbegripa andra områden.

4. Parterna får samarbeta för att främja en hållbar alternativ utvecklingspolitik som tar sikte på att i största möjliga utsträckning minska odlingen av olaglig narkotika, särskilt cannabis.

ARTIKEL 37

Samarbete för bekämpning av penningtvätt

1. Parterna är överens om att det är nödvändigt att sträva efter och samarbeta för att förhindra att deras finansiella system används för att tvätta vinningen av alla former av brottslig verksamhet, såsom narkotikahandel och korruption.

2. Båda parter är överens om att samarbeta i syfte att ge varandra tekniskt och administrativt bistånd som tar sikte på att utarbeta och genomföra föreskrifter och införa effektivt fungerande mekanismer för att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism, däribland återkrävande av tillgångar eller medel som härrör från vinning av brott.

3. Samarbetet ska möjliggöra utbyte av relevanta upplysningar inom ramen för respektive lagstiftning liksom antagande av lämpliga standarder för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism motsvarande de standarder som antagits av gemenskapen och relevanta internationella organ som är verksamma på detta område, såsom arbetsgruppen för finansiella åtgärder mot penningtvätt (FATF).

ARTIKEL 38

Det civila samhället

1. Parterna erkänner det organiserade civila samhällets roll (i synnerhet akademikervärldens) och potentiella bidrag till dialogen och samarbetsprocessen inom ramen för detta avtal och är överens om att främja en effektiv dialog med det organiserade civila samhället och sörja för att det faktiskt deltar.

2. Det organiserade civila samhället får i enlighet med de demokratiska principer, lagar

och andra författningar som tillämpas av parterna

a) delta i den politiska beslutsprocessen på nationell nivå,

b) informeras om och, i alla stadier av utvecklingsprocessen, delta i samråd om utvecklings- och samarbetsstrategier och sektorspolitik, särskilt på områden som berör dem,

c) se till att det finansiella stöd som de får till sin verksamhet förvaltas på ett öppet sätt,

d) delta i genomförandet av samarbetsprogram, inbegripet kapacitetsuppbyggnad, på områden som berör dem.

ARTIKEL 39

Samarbete för att modernisera staten och den offentliga förvaltningen

Parterna är överens om att på grundval av en bedömning av särskilda behov, som ska utföras i

samråd mellan parterna, samarbeta i syfte att modernisera sin offentliga förvaltning, bland annat

genom att

a) öka den organisatoriska effektiviteten,

b) öka institutionernas effektivitet när det gäller tillhandahållande av tjänster,

c) sörja för en öppen förvaltning av offentliga medel och för redovisningsskyldighet,

d) förbättra den rättsliga och institutionella ramen,

e) bygga upp kapacitet för utformning och genomförande av strategier (tillgång till offentliga

tjänster, utformning och genomförande av budgeten, korruptionsbekämpning),

f) stärka rättsväsendet,

g) förbättra de rättsvårdande organen och deras funktioner.

ARTIKEL 40

Samarbetsformer

1. Parterna är överens om att ställa nödvändiga resurser, bland annat finansiella medel, till förfogande i den utsträckning som deras respektive resurser och bestämmelser tillåter detta, i syfte att uppfylla de samarbetsmål som fastställs i detta avtal.

2. Parterna ska uppmuntra Europeiska investeringsbanken att fortsätta sin verksamhet i Indonesien, i enlighet med dess förfaranden och kriterier för finansiering och med Indonesiens lagar och andra författningar.

AVDELNING VI

INSTITUTIONELL RAM

Artikel 41

Gemensam kommitté

1. Parterna är överens om att inom ramen för detta avtal inrätta en gemensam kommitté bestående av företrädare på högsta möjliga tjänstemannanivå från båda sidor. Gemensamma kommittén ska ha följande uppgifter:

- a) Övervaka att detta avtal fungerar och genomförs väl.

- b) Fastställa prioriteringar i förhållande till målen för detta avtal.

- c) Lösa problem som uppstår i samband med tillämpningen eller tolkningen av detta avtal.

- d) Utfärda rekommendationer till signatärparterna i detta avtal för främjande av målen i avtalet och, vid behov, lösa alla tvister som kan uppstå i samband med tillämpningen eller tolkningen av detta avtal.

2. Gemensamma kommittén ska normalt sammanträda minst vartannat år, växelvis i Indonesien och Bryssel, på en dag som ska fastställas genom ömsesidig överenskommelse. Extraordinära möten får också sammankallas genom överenskommelse mellan parterna. Ordförandeskapet i gemensamma kommittén skall innehas växelvis av de båda parterna. Dagordningen för Gemensamma kommitténs sammanträden ska fastställas genom överenskommelse mellan parterna.

3. Gemensamma kommittén får upprätta specialiserade arbetsgrupper som ska bistå den i dess arbete. Arbetsgrupperna ska vid varje sammanträde lämna en detaljerad rapport om sin verksamhet till Gemensamma kommittén.

4. Parterna är överens om att även tilldela Gemensamma kommittén uppgiften att sörja för att de sektorsavtal eller sektorsprotokoll som ingåtts eller kommer att ingås mellan gemenskapen och Indonesien fungerar på ett korrekt sätt.

5. Gemensamma kommittén ska anta sin arbetsordning för tillämpningen av detta avtal.

AVDELNING VII

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 42

Klausul om framtida utveckling

1. Parterna får genom gemensam överenskommelse ändra, revidera och utvidga detta avtal i syfte att öka samarbetet, inbegripet komplettera det genom avtal eller protokoll inom specifika sektorer eller verksamhetsområden.

2. Vad beträffar genomförandet av detta avtal får endera parten framföra förslag om att utvidga samarbetsområdets räckvidd, med beaktande av de erfarenheter som gjorts i samband med dess tillämpning.

ARTIKEL 43

Andra avtal

1. Utan att det påverkar tillämpningen av de relevanta bestämmelserna i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen får varken detta avtal eller någon åtgärd som vidtas inom ramen för detta avtal påverka medlemsstaternas befogenheter att genomföra bilateralt samarbete med Indonesien eller att, i förekommande fall, ingå nya partnerskaps- och samarbetsavtal med Indonesien.

2. Detta avtal ska inte påverka tillämpningen eller genomförandet av åtaganden som respektive parter gör gentemot tredje part.

ARTIKEL 44

Tvistlösningsmekanism

1. Var och en av parterna får till Gemensamma kommittén hänskjuta alla tvister avseende tillämpningen eller tolkningen av detta avtal.

2. Gemensamma kommittén ska i enlighet med artikel 41.1 c och 41.1 d eftersträva att lösa sådana tvister.

3. Om någon av parterna anser att den andra parten inte har uppfyllt något av sina åtaganden enligt detta avtal, får den vidta lämpliga åtgärder. Utom i särskilt brådskande fall ska den dessförinnan förse Gemensamma kommittén med alla relevanta uppgifter som krävs för att göra en noggrann undersökning av situationen i syfte att finna en lösning som är godtagbar för båda parterna.

4. För den korrekta tolkningen och den praktiska tillämpningen av detta avtal är parterna

överens om att begreppet "i särskilt bråds-
kande fall" i punkt 3 avser fall då en av par-
terna väsentligen överträder bestämmelserna
i avtalet. En väsentlig överträdelse består av

i) en vägran att erkänna avtalet, som inte
sanktioneras av allmänna folkrättsliga regler,
eller

ii) en överträdelse av en väsentlig del av av-
talet enligt artiklarna 1.1 och 3.2 samt artikel
35.

5. Vid valet av åtgärder ska de som minst
stör avtalets funktion prioriteras. Åtgärderna
ska omedelbart anmälas till den andra parten,
och om den andra parten så begär ska parter-
na samråda om åtgärderna i Gemensamma
kommittén.

ARTIKEL 45

Anläggningar

I syfte att underlätta samarbetet inom ramen
för detta avtal är båda parterna överens om
att bevilja bemyndigade experter och tjäns-
temän som deltar i genomförandet av samar-
betet de hjälpmedel som de behöver för att
utföra sina uppgifter, i enlighet med parter-
nas interna regler och föreskrifter.

ARTIKEL 46

Territoriell tillämpning

Detta avtal ska tillämpas inom det territorium
där fördraget om upprättandet av Europeiska
gemenskapen är tillämpligt på de villkor som
fastställs i det fördraget, å ena sidan, och på
Indonesiens territorium, å andra sidan.

ARTIKEL 47

Definition av parterna

I detta avtal avses med "parterna" gemenska-
pen eller dess medlemsstater eller gemenska-
pen och dess medlemsstater, i enlighet med
deras respektive befogenheter, å ena sidan,
och Indonesien, å andra sidan.

ARTIKEL 48

Ikraftträdande och varaktighet

1. Detta avtal träder i kraft den första dagen i
den månad som följer på den dag då den se-
nare parten har underrättat den andra parten
om att de rättsliga förfaranden som är nöd-
vändiga för detta ändamål har slutförts.

2. Detta avtal är giltigt i fem år. Det ska au-
tomatiskt förlängas med perioder om ytterli-
gare ett år, såvida inte någon av parterna
skriftligen underrättar den andra parten, sex
månader innan den berörda ettårsperioden
har löpt ut, om att den inte har för avsikt att
förlänga avtalet.

3. Eventuella ändringar av detta avtal ska ske
genom överenskommelse mellan parterna.
Ändringarna ska träda i kraft först efter det
att den senare parten har underrättat den
andra parten om att alla nödvändiga formalit-
eter har slutförts.

4. Detta avtal får sägas upp av en av parterna
genom skriftlig anmälan till den andra par-
ten. Uppsägningen ska träda i kraft sex må-
nader efter det att den andra parten har tagit
emot anmälan.

ARTIKEL 49

Underrättelse

Anmälan ska göras till Europeiska unionens
råds generalsekreterare och till Indonesiens
utrikesminister.

ARTIKEL 50

Giltiga texter

Detta avtal är upprättat på bulgariska, danska, engelska, estniska, finska, franska, grekiska, italienska, lettiska, litauiska, maltesis-

ka, nederländska, polska, portugisiska, rumänska, slovakiska, slovenska, spanska, svenska, tjeckiska, tyska, ungerska och indonesiska språken, vilka samtliga texter är lika giltiga.